

Työrauhan parantaminen työmarkkinoilla

Valtiosihteeri Timo Jaatinen
Hallitusneuvos Nico Steiner
Tiedotustilaisuus 12.10.2023

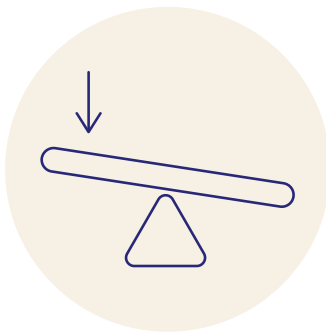

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallituksen keskeiset talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteet

100 000
uutta työllistä

Julkisen talouden
tasapainotus
6 miljardilla eurolla

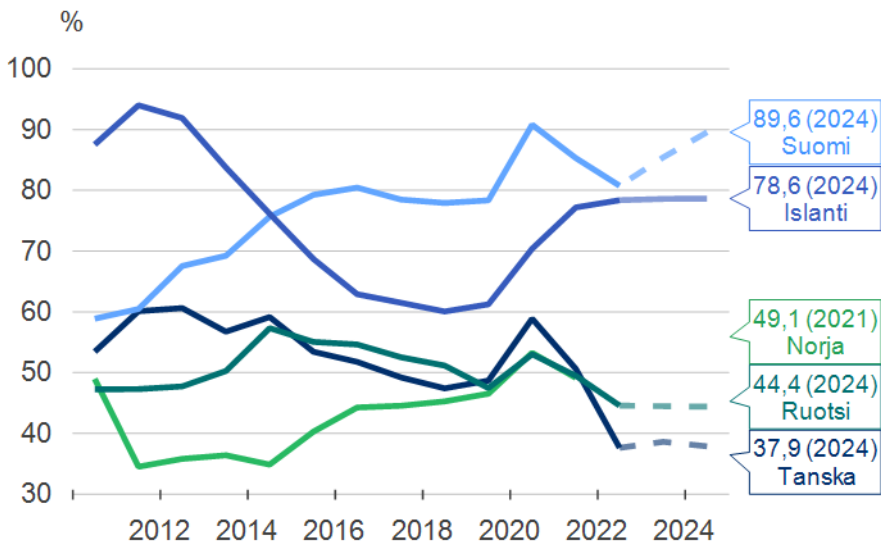

T&K-menot
4 %:iin BKT:sta
vuoteen 2030 mennessä

Julkisen velan BKT-suhde Suomessa Pohjoismaiden korkein, työllisyysaste matalin

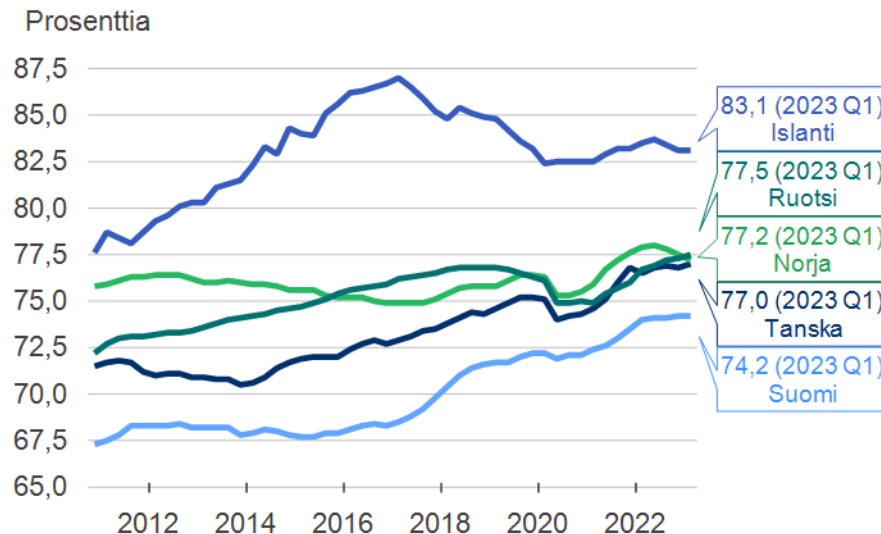

Julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta
(OECD estimaatti, kausitasoitettu)

Lähde: OECD, Macrobond, TEM

Työllisyysaste Pohjoismaissa
(15-64-vuotiaat, kausitasoitettu)

Lähde: Eurostat, Macrobond, TEM,

Hallituksen työllisyystoimet

Työn tarjonnan
lisääminen

Työvoimapalveluiden
parantaminen

Työllistämisen
kynnyksen
laskeminen

Taloukasvua ja kilpailukykyä tukevat työmarkkinauudistukset

- Hallitus uudistaa suomalaisia työmarkkinoita muiden Pohjoismaiden esimerkkien mukaisesti. Työmarkkinareformeilla tuetaan työllisyyttä ja taloukasvua sekä vahvistetaan Suomen kilpailukykyä ja tuottavuutta.
- Uudistukset valmistellaan kolmikantaisesti.

Työrauhan
parantaminen
työmarkkinoilla

Esitys eduskunnalle
syysistuntokaudella 2023

Paikallisen
sopimisen
lisääminen

Esitys eduskunnalle
kevästistuntokaudella 2024

Neuvottelujärjestelmän
kehittäminen
ja työllistämisen
esteiden purkaminen

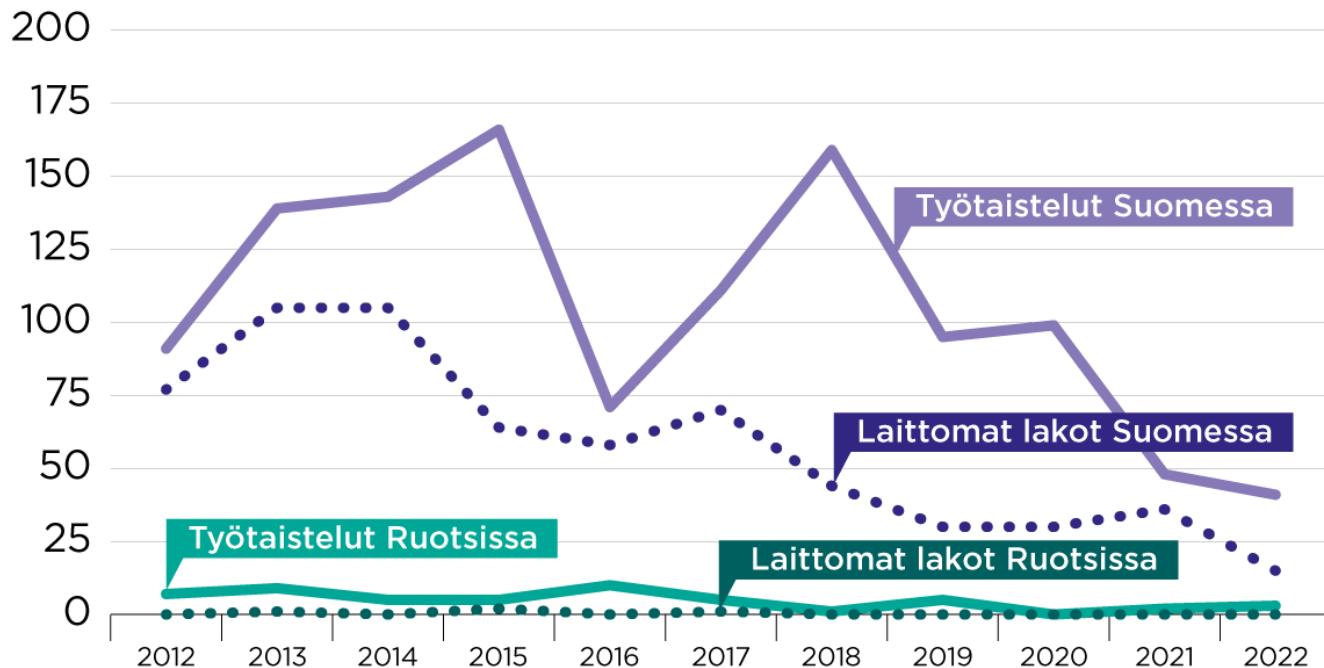
Esitykset kehysriiheen
2025 mennessä

Työrauhalainsäädäntö on jäänyt uudistamatta

- Nykyinen laki on vuodelta 1946.
- Kalevi Sorsan hallitus korotti hyvityssakkoja ja satoi ne indeksiin vuonna 1985.
- Työmarkkinajärjestöt neuvottelivat työrauha- ja sovittelujärjestelmän uudistamisesta tuloksettomasti vuosina 2014–15.

Työtaistelujen ja laittomien lakkojen määrä Suomessa ja Ruotsissa 2012–2022

Työtaistelujen lukumäärä, ml. uhat

Laittomien lakkojen lukumäärä, pl. uhat

Lähde: EK

Menetetyt työpäivät lakoista ja työsuluista johtuen (ml. laittomat lakot)

	RUOTSI	SUOMI
2010	28 892	314 667
2012	37 072	17 254
2014	3 450	40 500
2016	10 417	6 600
2018	50	214 428
2020	0	176 184
2021	11	34 100
Keskiarvo	~ 8100	~ 122 300

Lähde:
Medlingsinstituten

Työrauhalainsäädännön uudistamiselle on tarve

- Suomessa työtaisteluita on enemmän kuin verrokkimaissa.
- Työmarkkinahäiriöiden vähentyminen parantaisi yritysten kilpailukykyä, kasvua ja Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.
- Laittomien työtaisteluiden nykyiset sanktiot ovat osoittautuneet tehottomiksi.
- Myötätuntotyötaisteluiden ja poliittisten työtaisteluiden rajoja ei ole määritelty.
- Esitettävät muutokset vaikuttavat noin 5–10%:iin lakkopäivistä.
- Hallitus ei esitä rajoitettavaksi lainkaan työtaisteluoikeutta, jolla vaikutetaan oman työehtosopimuksen aikaansaamiseen.

Hallitusohjelman kirjaus työrauhan parantamisesta

- Hallitus valmistelelee seuraavat työrauhaa parantavat esitykset niin, että ne annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2023.
 - Pohjoismaisen käytännön mukaisesti poliittisen työtaisteluoikeuden käyttöä rajoitetaan enintään yhden vuorokauden mittaisiin mielenilmaisuihin.
 - Hallitus muuttaa lainsäädäntöä niin, että tukityötaistelut asetetaan suhteellisuusarvioinnin ja työriitalain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden kohteeksi. Jatkossa laillisia tukityötaisteluita ovat ne, jotka ovat kohtuullisia suhteessa tavoitteisiin ja joiden vaikutukset kohdistuvat vain työriidan osapuoliin.
 - Laittomasta työtaistelusta tuomittavan hyvityssakon tasoa korotetaan ja sakon ylärajaksi säädetään 150 000 euroa ja alarajaksi 10 000 euroa. Työtuomioistuimen laittomaksi työtaisteluksi tuomitseman lakon jatkamisesta säädetään työntekijälle 200 euron seuraamusmaksu laittomaksi tuomittuun työtaisteluun osallistumisesta.

Työrauhakysymyksiä käsittelevä työryhmä

- Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 3.7.2023 työryhmän käsittelemään työrauhaan liittyviä kysymyksiä.
- Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu mietintö, jossa on ehdotukset lainsäädäntömuutoksiksi.
- Työrauhakysymyksiä käsittelevässä työryhmässä olivat edustettuina:
 - Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
 - Elinkeinoelämän keskusliitto EK
 - Suomen Yrittäjät SY ry
 - Valtion työmarkkinalaitos
 - Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
 - Akava ry
 - STTK ry
 - Palkansaajakeskusjärjestöt PSKJ (yhteinen edustaja)

Työryhmän kokoukset ja kuullut asiantuntijat

- Työryhmä on kokoontunut 11 kertaa.
- Työryhmän tehtävänä oli laatia lakiesitys, jolla rajoitetaan suhteettomia myötätuntotyötaisteluita, poliittisten työtaisteluiden kestoaikaa ja tehostetaan lainvastaisiin työtaisteluita koskevaa seuraamusjärjestelmää.
- Työryhmän kuulemiset:
 - Valtakunnansovittelija Anu Sajavaara
 - Professori Seppo Koskinen
 - Professori Niklas Bruun
 - Professori Ulla Liukkunen
 - Yliopisto-opettaja Johannes Lamminen
 - Neuvottelupäällikkö Ulla Westermarck (Kirkon työmarkkinalaitos)
 - Lainsäädäntöneuvos Niklas Vainio (OM)
 - Työtuomioistuinneuvos Outi Anttila

Yleistä muutoksista

- Työtaisteluoikeutta suojataan kansainvälisissä sopimuksissa ja perustuslaissa.
- Työtaisteluoikeuden sallittavuuden piiri ei ole rajoitukseton.
 - Jo nykyisin on ollut tilanteita, joissa tuomioistuin on arvioinut jonkun työtaistelun olevan hyvän tavan vastainen ja oikeudenvastainen.
 - Potilasturvallisuuden turvaamiseksi on voitu asettaa rajoituksia työtaisteluoikeuden käytölle.
- Työtaistelutoimille luonteenomainen piirre on, että niistä aiheutuu haittaa/vahinkoa. Painostusvaikutus on työtaistelun keskeinen osa.
- Työriidan ulkopuolisille aiheutuvia suhteettomia vahingollisia seurauksia ei kaikissa tilanteissa voida kuitenkaan pitää asianmukaisena.

Seuraamusjärjestelmää tehostetaan

- Nykyinen seuraamustaso ei ole riittänyt estämään lainvastaisten työtaisteluiden ilmenemistä.
- Hyvityssakon tasoa korotettaisiin siten, että jatkossa hyvityksen määrä olisi vähintään 10 000 euroa ja enintään 150 000 euroa.
- Erityisestä syystä hyvityssakko voitaisiin tuomita vähimmäismäärää pienempänä tai jättää tuomitsematta kokonaan.
- Työntekijälle voidaan määrätä 200 euron suuruinen hyvitysseuraamus, jos tämä jatkaa sellaista työtaistelua, jonka tuomioistuin on katsonut lainvastaiseksi.

Suhteettomat myötätuntotyötaistelut

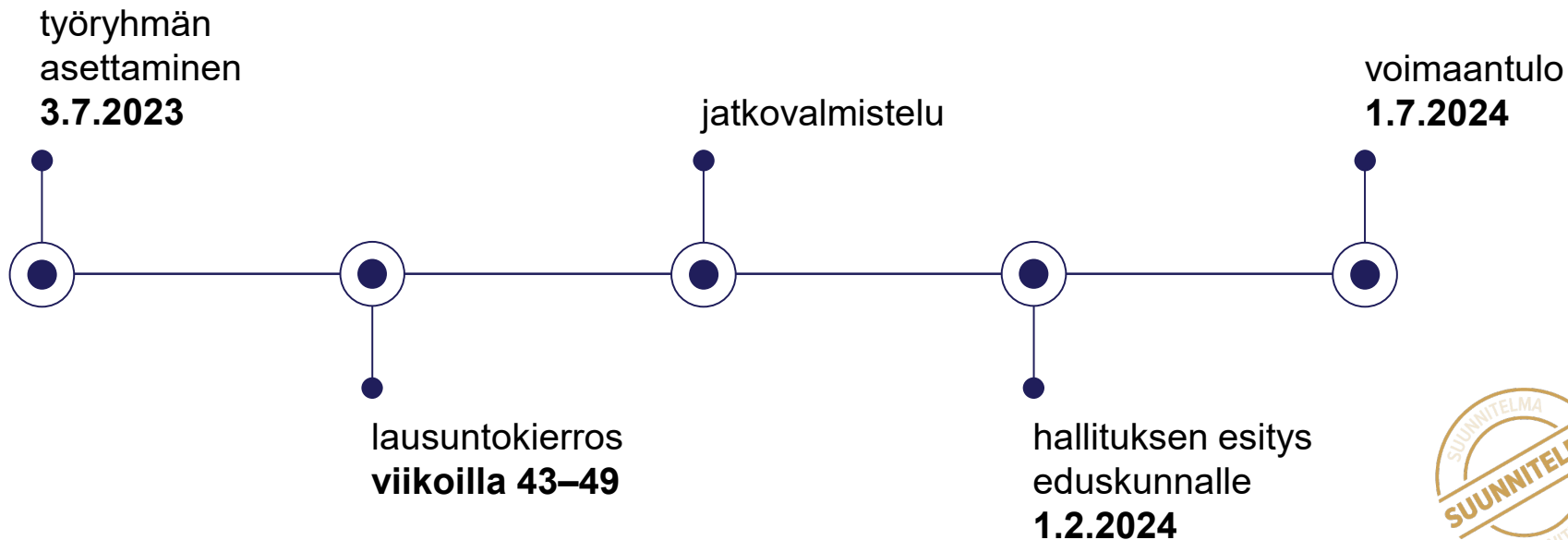
- Suhteettomia seurauksia aiheuttavia myötätuntotyötaisteluita rajoitetaan.
- Myötätuntotyötaistelun toimeenpanijan on turvattava yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien palvelujen tai toimintojen jatkuminen.
- Työehtosopimuksen voimassaoloaikana vallitsee ns. työrauha, jonka aikana ei saisi toimeenpanna myötätuntotyötaistelua, jos siitä aiheutuvat vahingolliset seuraukset olisivat ilmeisessä epäsuhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden.
- Jos työehtosopimus ei ole voimassa, em. rajoitus koskee vain tilanteita, joissa tuettavan työtaistelun tarkoituksena ei ole työehtosopimuksen solmiminen.

Poliittiset työtaistelut

- Poliittisen työtaistelun kestoaikaa rajoitettaisiin.
 - Poliittinen lakko saisi kestää enintään 24 tuntia.
 - Muut poliittiset työtaistelutoimenpiteet enintään 2 viikkoa.
- Ennakkoilmoitus

Miten valmistelu etenee

Kiitos